

- 1 - Muzeul Unirii   3 - Coloadă Catedrala ortodoxă
 2 - Institutul teologic romano-catolic   4 - Catedrala romano-catolică
 5 - Arhiepiscopia romano-catolică

Cum citim ora pe cadranele solare?

Ora cadranelor solare din Alba Iulia nu mai corespunde cu ora indicată de ceasurile noastre moderne. Tabelul de mai jos permite conversia din timpul solar în timpul legal. Ce le deosebește? Pe scurt, timpul solar este un timp natural astronomic care depinde de poziția soarelui pe cer, în vreme ce timpul legal este un timp artificial standardizat, introdus de către om pentru unele avantaje.

La timpul indicat de cadranul solar de la Palatul Episcopal se adună sau scad minutele de mai jos, în funcție de dată, pentru a ajunge la timpul ceasornicilor:

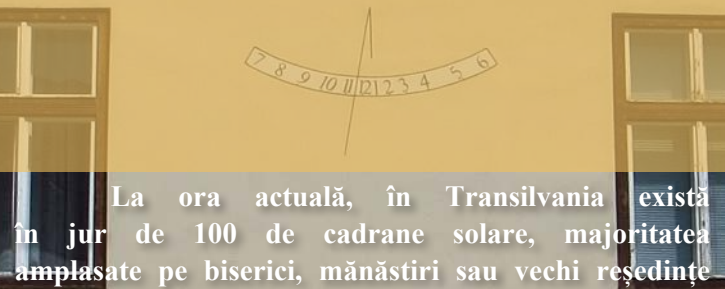
1 Ianuarie.....29min	1 Iulie.....1h29min
1 Februarie.....39min	1 August.....1h32min
1 Martie.....39min	1 Septembrie.....1h25min
1 Aprilie.....1h30min	1 Octombrie.....1h15min
1 Mai.....1h23min	1 Noiembrie.....9min
1 Iunie.....1h23min	1 Decembrie.....16min

La cadranul solar de la Institutul teologic se scad 26 minute din valorile trecute mai sus.

Cadranele solare sunt mijloace de măsurare a timpului în funcție de soare. Pe vremuri, înainte să existe ceasornice, oamenii măsurau timpul prin raportare la astrul zilei. Ei au observat că umbrele obiectelor își modificau treptat direcția, fiind întotdeauna opuse soarelui: dimineața erau îndreptate spre apus, iar după-amiaza spre răsărit. Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, ceasurile mecanice s-au impus în fața ceasurilor solare, iar 100 de ani mai târziu, standardizarea timpului pe fusuri orare a produs celor din urmă o grea lovitură, deoarece cadranele solare măsurau un alt fel de timp (timpul solar adevărat). Cu toate acestea, împătimitii au continuat să le realizeze, iar prin intermediul unor corecții, timpul cadranelor solare poate fi echivalat cu timpul ceasurilor moderne.

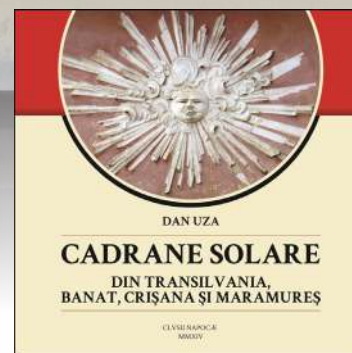

CADRANE SOLARE DIN ALBA IULIA

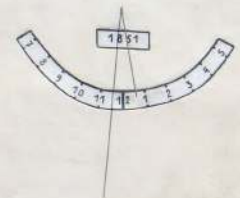
La ora actuală, în Transilvania există în jur de 100 de cadrane solare, majoritatea amplasate pe biserici, mănăstiri sau vechi reședințe nobiliare. Spre comparație, în Moldova și în Țara Românească ele pot fi numărate pe degete.

Cadranele solare reprezintă o moștenire puțin cunoscută, ce trebuie azi restaurată și valorificată. Acest patrimoniu regional stă mărturie pentru ingeniozitatea oamenilor care au locuit aceste meleaguri.

Bibliografie:

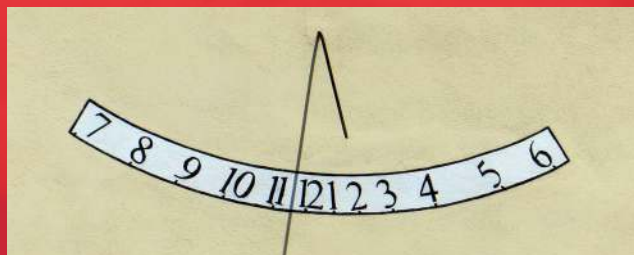
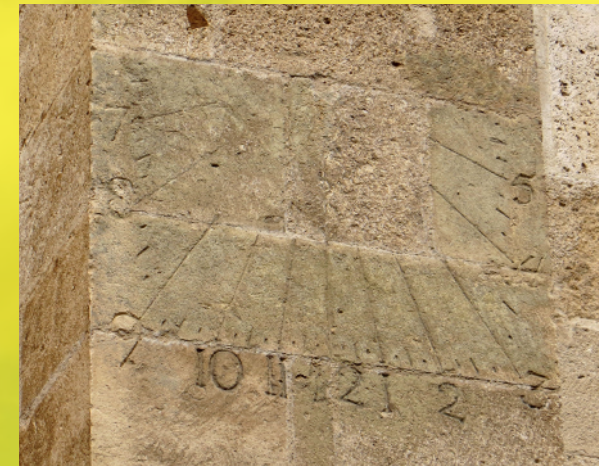
Dan Uza -
 „Cadrane solare din
 Transilvania, Banat,
 Crișana și Maramureș“

Muzeul Național al Unirii păstrează în colecțiile sale aceste trei cadrane solare, dintre care primele două sunt portabile. Spre deosebire de piesele mari întâlnite pe clădiri, existau și ceasuri solare de mici dimensiuni care încăpeau fără probleme în buzunar.

Catedrala romano-catolică a fost construită între secolele XIII-XVII, aproape concomitent cu celebra Notre-Dame din Paris. Pe un contrafort sudic al impozantului edificiu găsim urmele unui vechi ceas solar dreptunghiular, restaurat în perioada 2010-2012, dar fără a avea tija metalică necesară funcționării.

Restaurat de curând, cadranul solar din curtea Institutului teologic romano-catolic nu mai indică timpul solar adevărat al localității, ci pe cel convențional aferent fusului est-european. Pe vremuri aici exista o mănăstire aparținând ordinului catolic trinitarian.

În anul 2012, cu ocazia finalizării lucrărilor de restaurare a Palatului Episcopal, cadranul solar din curtea Arhiepiscopiei romano-catolice și-a recăpătat imaginea de altădată. Piesa datează cel mai probabil din anul 1851, după cum atestă inscripția de sub tijă. Spre deosebire de cel din curtea Institutului teologic, acest ceas indică timpul solar adevărat.

Un cadran solar multiplu de formă cubică, unic în România, dar din păcate nefuncțional, se găsește în lapidariul de la colona Catedralei ortodoxe. Odinioară așezat cu laturile către punctele cardinale, monumentul avea menirea să indice timpul pe mai multe fețe. Inscripția ZD 1782 GTB desemnează probabil anul făuririi și identitatea meșterului sau a demnitarului care a comandat piesa.

